

Marina Carr (nar. 1964) je írka dramatička úzko spätá s moderným írskym divadlom. Svoju tvorbu započala na prelome osemdesiatych a deväťdesiatych rokov, tesne pred ekonomickým rozmachom krajiny, ktorý publicistické žánre s obľubou nazývajú „keltský tiger“. O tejto dobe hovoríme ako o dobe liberalizácie a sekularizácie, ktorá sa odzrkadlila aj v kultúrnej sfére. V počiatočných fázach tvorby Carr objavovala svoj spisovateľský a dramatický hlas bez jasne špecifikovaného zámeru či vízie. Išlo o objavovanie samej seba v procese tvorby zoči-voči široko definovaným témam života a smrti (Sihra 2007, 202). Primárnym motivátorom sa stal inštinkt pretavený do experimentálnych absurdných foriem, aké preslávili aj jej krajana Samuela Becketta. Takto prišli na svet prvé štyri divadelné hry – *Ullaloo*, *The Deer's Surrender*, *This Love Thing* a *Low in the Dark*. Zlom v žánrovej inklinácii prišiel, keď sa Marina Carr podľa vlastných slov „celým tým absurdnom upísala do kúta [...] Prestala som v neho veriť. Na Beckettovi je čosi, čomu chýba vášeň, čosi chladné. Akoby sa všetko začínalo aj končilo apatiou a s ňou späťou tragédiou“ (Clarity 1994). Nasledovali hry s jasnými dejovými linkami, sústredené na prevažne ženské hlavné postavy, ktoré dej nielen posúvajú, ale sú aj jeho nositeľkami a takmer úplne zosobňujú hlavné myšlienky a témy, ktoré predmetné hry obsahujú. Ide o najznámejšie kúsky z autorkinho repertoára – *The Mai*, *Portia Coughlan* a *By the Bog of Cats*, tiež známe ako „midlandská trilógia“. ¹ Najnovšie hry, ako napríklad *Audrey or Sorrow* či *The Map of Argentina*, ² predstavujú miesto, v ktorom Marina Carr nachádza vyvážený priestor pre pôvodnú absurditu a neskoršie realistické dramatické formy.

- 1 Midlands je označenie írskoho regiónu, do ktorého spadajú grófstva Laois, Offaly, Westmeath a Longford. Všetky tri spomínané hry sa odohrávajú v tomto regióne.
- 2 V tejto zbierke vychádzajú pod slovenským názvom hry *Portia Coughlanová*, *Audrey* či *žiaľ* a *Mapa Argentíny*. Citácie zo spomínaných hier, ktoré nájdete zahrnuté v štúdiu, pochádzajú z tejto antológie. Všetky ostatné citácie z hier Mariny Carr, ktoré v oficiálnom preklade na Slovensku nikdy nevyšli, sú prekladmi autora štúdie a majú pri sebe uvedený zdroj pôvodného anglického textu.

Postavy

DEB, takmer päťdesiatnička

SAM, takmer päťdesiatnik

DARBY, takmer päťdesiatnik

OTEC, osemdesiatnik

MATKA, osemdesiatnička

ARGENTÍNČAN, štyridsiatnik

MARK, šesnásťročný

NATALIA, pätnásťročná

TED, desaťročný

HOLLY, osemročná

JESS, päťročná

DVAJA ČAŠNÍCI

Prvý výstup

Večer. Deb si maľuje nechty na nohách. Popija pritom červené víno z pohára. Sam ju pozoruje.

SAM Ideš von?

Deb sa naňho pozrie. Odpije si. Vráti sa k maľovaniu nechtov.

SAM Čo je to za farba?

DEB Čo nerozoznávaš červenú farbu?

SAM Je viac odtieňov červenej.

DEB No to je.

SAM Ty si hneď celá červená, len čo sa na mňa pozrieš.

DEB Sam dnes nie, prosím, som fakt unavená.

SAM Veď sme doma. Vo vlastnom dome.

Deb sa naňho pozrie.

SAM Som tvoj manžel.

DEB To máš teda šťastie.

SAM Mala by si zasa otehotnieť.

DEB Aby som sa upokojila?

SAM Tehotné ženy zvyčajne nepobehujú po vonku.

DEB Veď minulý rok som mala ďalšie dieťa.

SAM Prečo si mi to nepovedala?

DEB Už som príliš stará.

SAM To to je fakt, si žena v stredných rokoch. Možno by si sa tak mala začať aj správať.

DEB A to je ako? Tak ako sa správaš ty?

SAM Hej, ako ja, že prijmeš svoju situáciu, že pochopíš, že to najlepšie už máš za sebou, že sa niečo už nikdy nevráti a možno sa treba snažiť ešte vyžmýkať zo života posledné kvapky. Tak sa to robí s dôstojnosťou.

DEB Aj ja som si to kedysi myslela.

SAM Kedy si včera prišla domov?

DEB Dobre vieš, kedy som prišla.

SAM Asi bolo dobre.

DEB Čo mám povedať? Že bolo super?

SAM Kedysi sme žúrovali do piatej do rána.

Marina Carr sa narodila v roku 1964. Vyrástla v írskom grófstve Offaly. Vyššie vzdelanie dosiahla na University College Dublin a divadlu sa dodnes venuje v rámci svojej publikačnej a tvorivej činnosti. Pochádza z tvorivej rodiny, keďže jej otec Hugh Carr sám pôsobil ako populárny dramatik a jej mama Maura Eibhlín Breathnach bola poetka. Vyučovala na amerických univerzitách Villanova a Princeton a v súčasnosti pôsobí ako docentka na Dublin City University, kde okrem iného vedie kurzy tvorivého písania. Získala niekoľko ocenení vrátane Ceny Susan Smith Blackburn, Ceny Macaulay Fellowship, Ceny E. M. Forstera, udeľovanej Americkou akadémiou umení a vied, a Ceny Donalda Windhama a Sandyho Campbella. V súčasnosti žije v Dubline spolu s manželom a štyrmi deťmi.

Jej tvorba zahŕňa viac ako dvadsať divadelných hier, z ktorých mnohé boli úspešné nielen na domácich javiskách, ale aj v širokom zahraničí a dočkali sa prekladov do mnohých svetových jazykov. Je tiež členkou spolku umelcov Aosdána, ktorý združuje umelcov a umelkyne, ktorí sa zásadným spôsobom zaslúžili o rozvoj a šírenie írskoho umenia. Vo svojej dramatickej tvorbe sa zameriava hlavne na úlohu pamäti, histórie a rodiny v prežívaní človeka, pričom svoje postavy situuje predovšetkým do prostredia írskoho vidieka. Preslávila sa najmä svojou midlandskou trilógiou, ktorá zahŕňa hry *The Mai*, *Portia Coughlan* a *By the Bog of Cats*.

Marina Carr stále aktívne tvorí a jej hry sú uvádzané v írskom národnom divadle Abbey Theatre. V roku 2024 mali premiéru hneď dve, *Audrey or Sorrow*, ktorú nájdete aj v tejto antológii a *The Boy*, ktorá je moderným írskym prerozprávaním trojice Sofoklových tragédií – *Kráľ Oidipus*, *Oidipus na Kolóne* a *Antigona*.